

KONTALI

Å kjenne lusa på kostnaden

AQUANOR, TRONDHEIM, 20/08 2019

Audun Iversen and Øystein Hermansen

 Nofima

Prosjekt for FHF

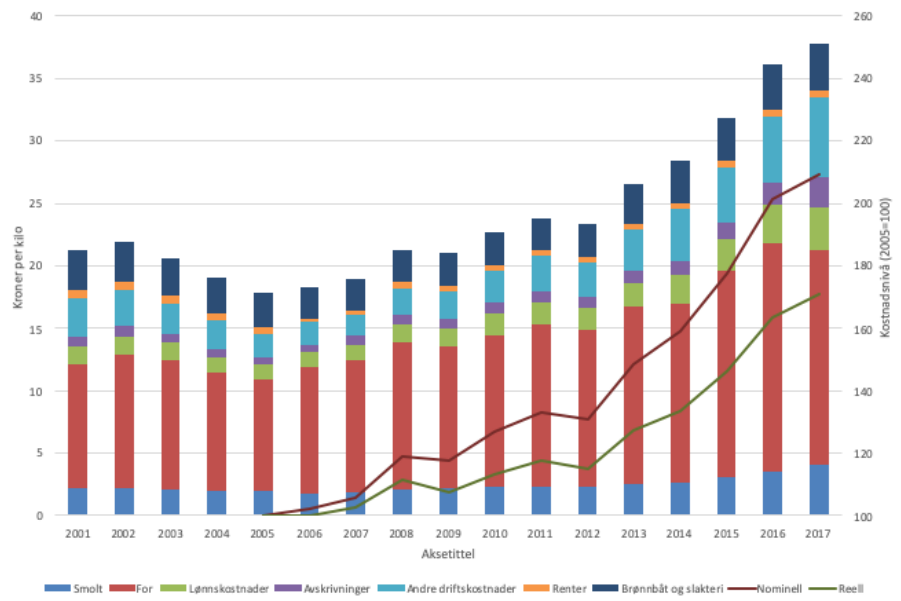
5. Året

Fokus på drivkreftene bal kostnadsøkning

Fordypning i nye tema hvert år

I forfjor så vi på fôr og lus – nå har vi oppdatert tallene for lus

Fortsatt kostnadsvekst

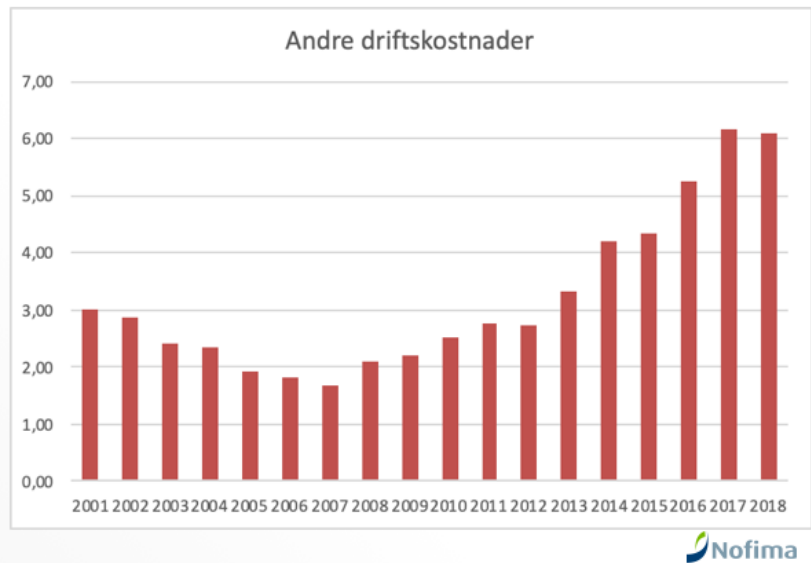

2 KONTALI

- 2 % økning fra 2017 til 2018
- 113 % økning siden 2005
- 70 % reell økning
- Noe skyldes valuta (fôrråvarer)
- Alle kostnader øker

«Andre driftskostnader» på vei ned igjen?

Her finner vi mye av lusekostnadene

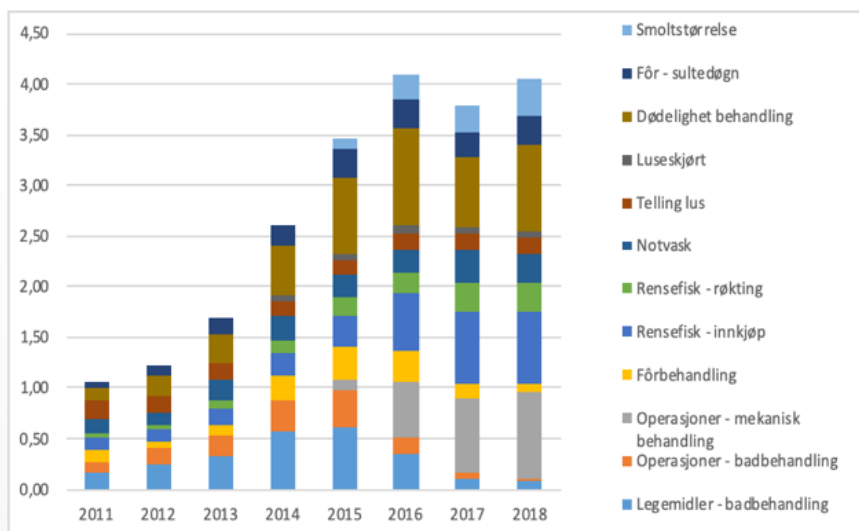

- Mer forebygging
- Fortsatt mye behandling
- Mindre kjemikalier
- Fortsatt dødelighet

Lusekostnader er så mangt

Direkte kostnad per kilo produsert

- Forebygging
- Behandling
- Behandlingsdødelighet
- Sulting

Rensefisk

Kjøp eller oppdrett av rensefisken
Transport
Røkting
Fôr
Utstyr
Ekstra notvask

1,20 kr/kg

Til rensefisk har man:

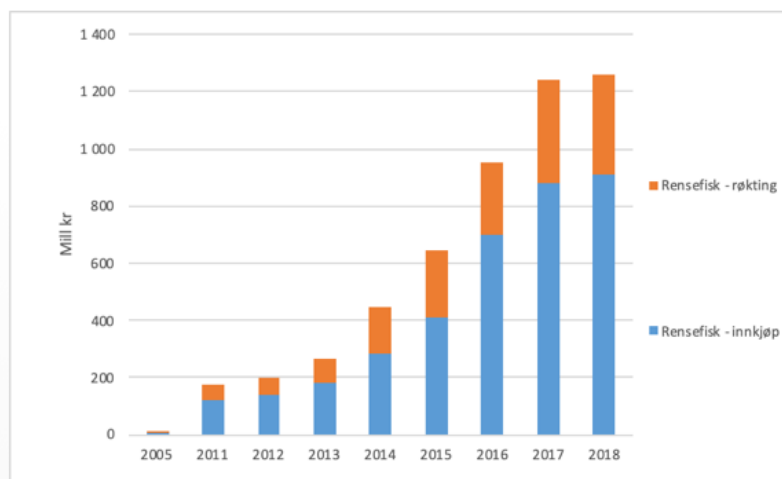
Kjøp eller oppdrett av rensefisken
Røkting og fôr
Utstyr
Ekstra notvask

For de som bruker rensefisk har vi kalkulert en kostnad på 1,20 kr per kilo produsert

Kostnader ved rensfisk

Foto: Anders Furuset

6

Prisen på rensfisk øker, og bruken går litt ned

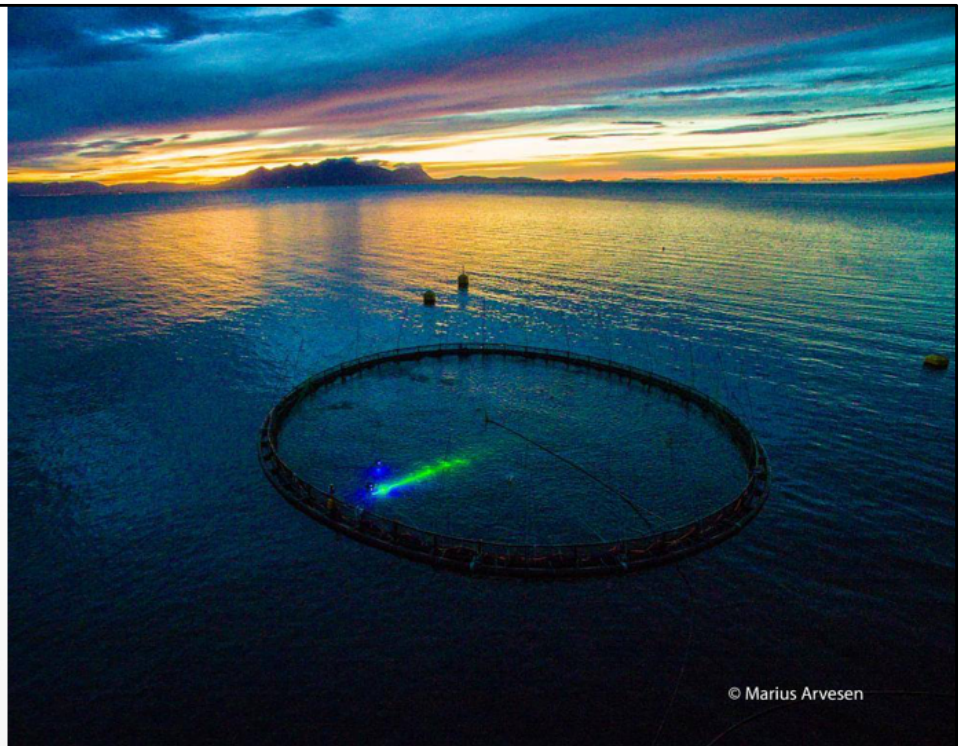
35-40 millioner rensfisk, over 20 kroner per stk

Laser

Investering
«Driftsavgift»
Tilsyn

0,34 kr/kg

Det er ikke mange som har tatt i bruk laser, det er fortsatt litt usikkert hvor effektiv den egentlig er, så totalt sett en liten kostnad

Men kan den bidra til å holde lusenivået nede, og begrense antall behandlinger

Vi har kalkulert en kostnad per kilo produsert på 34 øre

Badbehandling

Dyre medikamenter
Arbeidskrevende

0,5 - 1 kr/kg

18.08.2015

Kostnadseksplisjon i lakseoppdrett?

8

Bilde lånt fra AQS, en leverandør av avlusings tjenester

 Nofima

Vi har sett mange eksempler på hva det koster å avluse.

Badbehandlinger er veldig ressurskrevende, og dermed veldig dyre.

Til avlusing bruker man gjerne 3 servicebåter i tillegg til en lekter, ferje eller større servicebåt man trenger for å håndtere utstyret.

For å avluse en stor lokalitet bruker man gjerne 3-4 dager, med egne og innleide ansatte er man gjerne 10-12 personer, og vi snakker 10-12 timers dager. Bare timekostnaden kan være 2-3 hundre tusen

De kostnadene vi har pekt på som typiske her, er nøkterne anslag.

I tillegg kommer kostnadene ved tapt tilvekst, økt dødelighet og høyere førfaktor

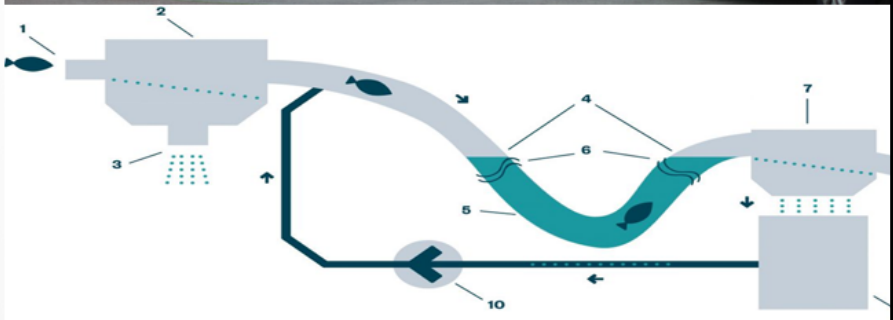
Ikke-medikamentell behandling

Eks: Thermolicer

Også:
Hydrolicer
Optilicer
Flatsetsund
Skamik
Et.c

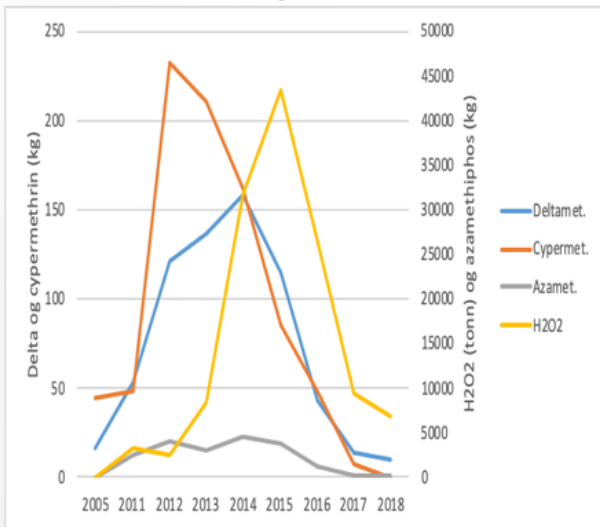
0,55 kr/kg

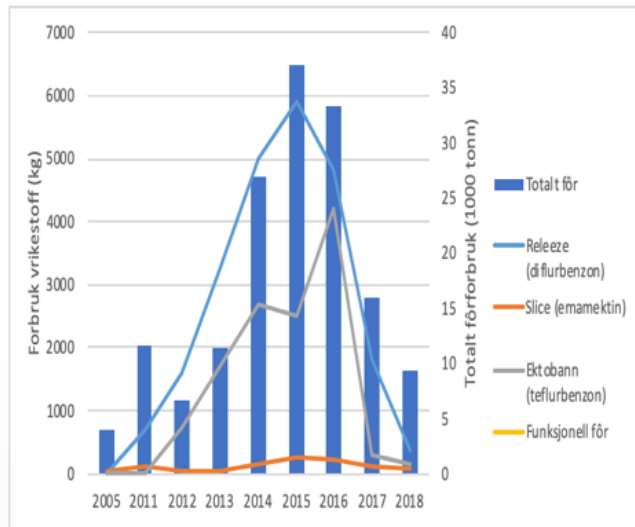
Det finnes etter hvert flere konsepter, de krever store investeringer, men litt færre folk i arbeid og ingen medikamentbruk

En viktig del av kostnaden på 0,55 er dødelighet, som en ser ut til å få bedre kontroll på med mer skånsom håndtering, så kostnaden kan være ned mot 30 øre

Farmasøytika

Fôrtilsetninger

10

Nofima

The use of Pharmaceuticals has been dramatically reduced

The same applies for feed treatment

Bruken av medikamenter har blitt kraftig redusert

Det samme gjelder bruken av fôrbehandlinger

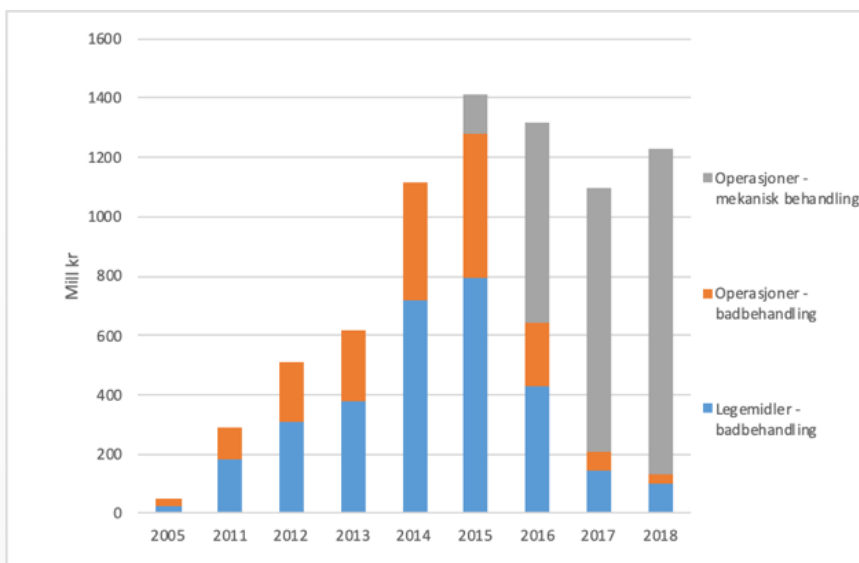
Totale kostnader bad- og mekanisk behandling

Tre tydelige trender:

Færre badbehandlinger

Flere medikamentfrie

Mer rettet mot enkeltmerder

Kontrollanalyse

11

Nofima

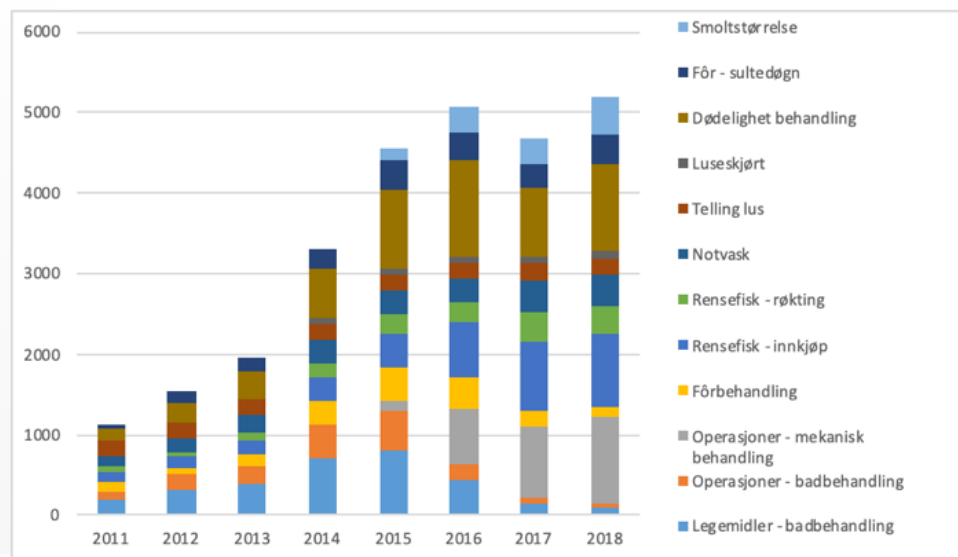
Tre tydelige trender:

Færre badbehandlinger

Flere medikamentfrie

Mer rettet mot enkeltmerder

Direkte lusekostnader

Kontrollanalyse

12

Nofima

Har vi nå sett toppen på lusekostnadene?

Vi har i alle fall sett avtakende vekst

Indirekte lusekostnader

- Smolt:
  - Større smolt
  - Lavere smoltutbytte
  - Investeringer i smoltanlegg
- Svakere biologiske resultater
  - Fôrfaktor
  - Dødelighet
- Høyere lønnskostnad per kilo

13

Lusa har blitt en så stor utfordring at den påvirker hele måten vi driver oppdrett på

Den påvirker dermed alle kostnader

Skal vise noen eksempler på det.

Smolt som eksempel: større smolt gir høyere smoltkostnad

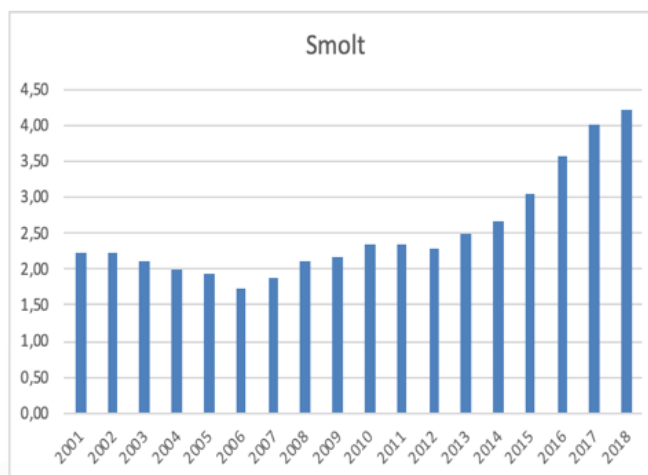
NB: Det er ikke bare lusesituasjonen som gjør at man ønsker større smolt, også MTB-utnyttelse. De indirekte kostnadene er altså påvirket av lus, men det er ikke bare lus som påvirker; vanskelig å beregne hva som er reell lusekostnad, men noe er det

Lus er en viktig driver for større smolt

Utsettvekt

Kroner per kilo sløyd fisk

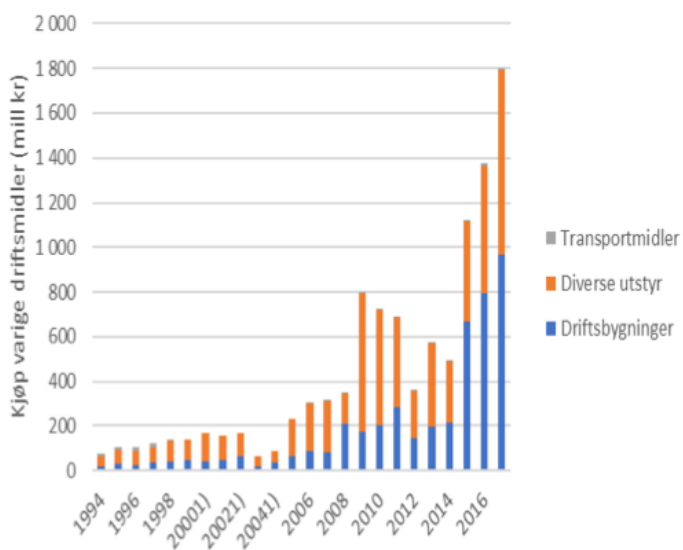
Så over på smolt:

Smoltkostnadene har økt betydelig de siste årene

(men ikke økt som andel av kostnader)

Investering i settefiskanlegg

(Ikke-finansielle anleggsmidler)

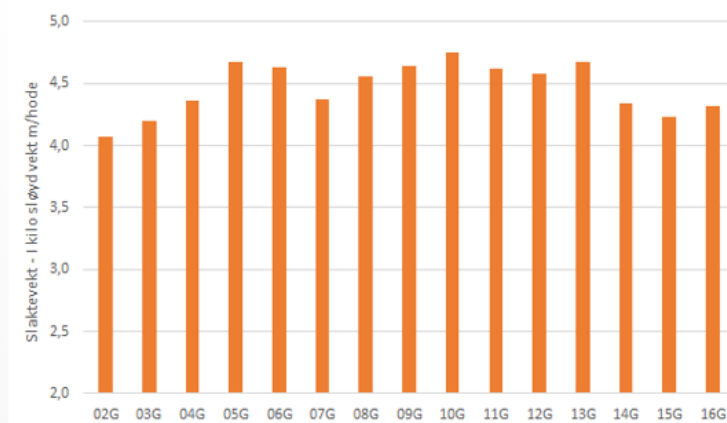
15 KONTALI

Notima

- Helt annet nivå på investeringene fra 2015
- Gjelder både bygninger og driftsutstyr

Slaktevekt

Reduksjon siste år

16 KONTALI

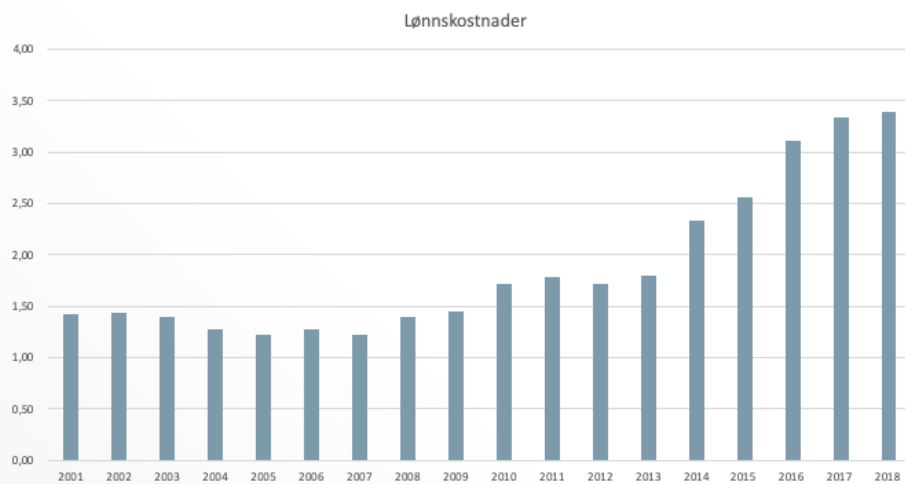
Nofima

Slaktevekta går ned...

Lønnskostnader

Innleide tjenester kommer i tillegg

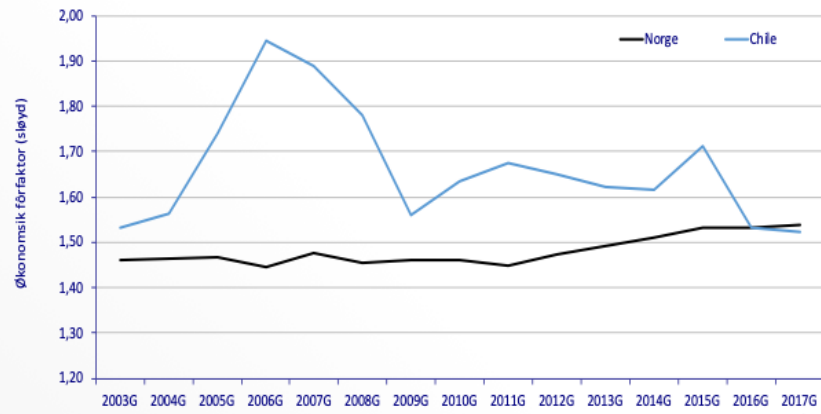
17

And this even underestimates the development...

Førfaktor

Økonomisk førfaktor: Norge vs Chile siste 15 år

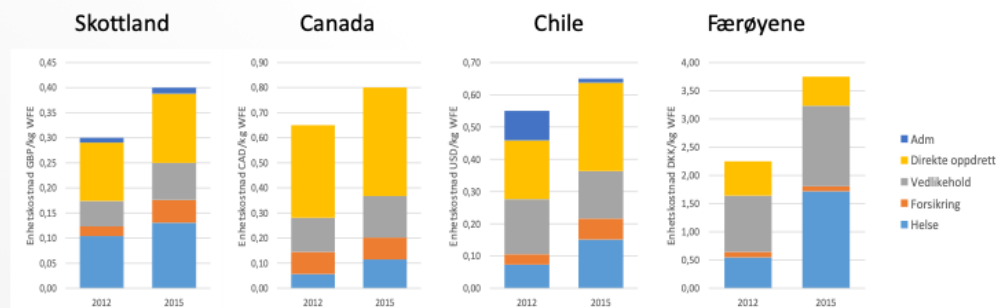

KONTALI

18

esp
Nofima
Nofima

Hva betyr kostnaden for konkurransevnen?

Kontali analyse

Nofima
Nofima

Hvordan påvirkes konkurransevnen av lus?

Mindre konk.dyktig mot kylling, svin og andre proteiner

Kostnadsutviklingen er lik i andre konkurrentland, men lusekostnadene slår ikke like mye ut hos alle de andre

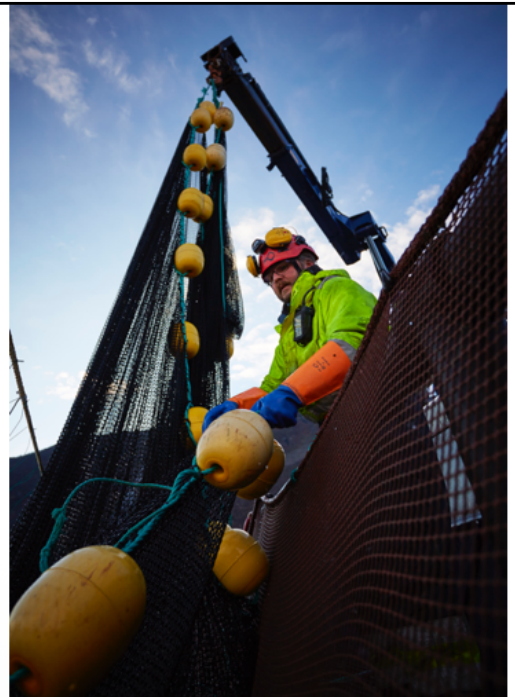
Nye lukkede eller landbaserte konsepter blir mer aktuelle, men også de ser økning i fôrkostnader

”Take home messages”:

- Lusa er fortsatt en stor kostnad
- Andre land har lignende utfordringer og kostnadsøkning
- Behandlingskostnad litt ned
- Forebygging øker fortsatt litt
- Lusesituasjonen påvirker hele kostnadsbildet
- Andre land har lignende utfordringer

20

Kontali analyse

KONTALI

- /nofima
- @nofima
- /company/nofima/
- /nofima

#nofima

Audun Iversen
Forsker

- Audun.iversen@nofima.no
- www.nofima.no

Takk til FHF!